

K ŽIVOTNÉMU JUBILEU

doc. PhDr. Libuše Frankovej, CSc.

Peter KOVAL

V septembri 2019 oslávila životné jubileum členka Inštitútu histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (IH FF PU) v Prešove doc. PhDr. Libuša Franková, CSc. Narodila sa v roku 1949 v Rimavskej Sobote a základné vzdelanie získala na školách v Čiernom Balogu, Beňuši a Pohronskej Polhore v okrese Brezno. Stredoškolské vzdelanie získala na Strednej všeobecnovzdelávacej škole (dnešný typ gymnázia) v Rimavskej Sobote. Vysokoškolské štúdium v odbore slovenský jazyk a literatúra – dejepis absolvovala štátnymi záverečnými skúškami a obhajobou diplomovej práce na tému Ján Francisci-Rimavský na Filozofickej fakulte v Prešove Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach v roku 1972.

Po ukončení vysokoškolského štúdia nastúpila na miesto asistentky, neskôr odbornej asistentky na FF v Prešove, kde začala vyučovať dejiny. V roku 1978 obhájila na FF v Prešove rigoróznu prácu k problematike postavenia žien na Slovensku v 50. a 60. rokoch 20. storočia a získala akademický titul PhDr. V roku 1985 úspešne obhájila kandidátsku prácu zameranú na úlohu národných výborov v druhej polovici 20. storočia na Slovensku a získala vedecký titul CSc. na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 1990 zabezpečuje výučbu slovenských dejín, spočiatku na Katedre dejín FF, Katedre dejín a archívniectva FF, neskôr na Katedre slovenských dejín a archívniectva FF, na ktorých zastávala funkciu tajomníčky. Vedecko-pedagogický titul docent jej bol udelený na Fakulte humanitných a prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v roku 2002 na základe úspešnej obhajoby dizertácie pod názvom Slovenské národné hnutie v rokoch 1780 – 1848. Od roku 2005 pôsobí na Katedre novovekých a najnovších slovenských dejín a archívniectva IH FF PU.

V pedagogickej činnosti a vedeckom výskume sa zameriava na problematiku dejín moderného slovenského národného vývinu od konca 18. storočia do polovice 20. storočia. Osobitnú pozornosť venuje vybraným otázkam zo spoločensko-politického, etnického, národnokultúrneho a konfesijného života so zreteľom aj na dejiny východného Slovenska.

Publikovala a publikuje vedecké štúdie a odborné príspevky v zahraničných a v domácich historických, literárnohistorických a politologických časopisoch a zborníkoch. Venuje sa problematike dejín moderného slovenského národného vývinu, najmä v období novoveku, napr. *K formovaniu slovenského revolučného programu v čase uhorského snemu 1847 – 1848* (2000), *K formovaniu predstáv o slovenskom etnickom území v národných obranách v prvej polovici 19. storočia* (2006), *Formovanie národného vedomia Slovákov v kontexte moderného národného hnutia (do revolučnej jari 1848)* (2007)

a v knižných prácach *Slovenské národné obrodenie (1780 – 1848)* (2000), *Slováci v novom veku národov (1780 – 1848)* (2006), *Ján Francisci-Rimavský (1822 – 1905)* (2010) a v spoluautorstve *Slovenské národné hnutie 1780 – 1918* (2008).

Vybrané otázky zo spoločensko-politického a národného života prezentovala v odborných príspevkoch uverejňovaných v zborníkoch a periodikách doma aj v zahraničí, napr. *K postaveniu ženy a rodiny na Slovensku* (1979), *K začiatkom ženského hnutia na Slovensku. Národnoemancipačné snaženia* (1994), *P. J. Šafárik a slovenské národné hnutie v prvej polovici 19. storočia* (1996), *Príspevok Tobiáša Masníka k prejavom národného povedomia slovenských vzdelancov v 17. storočí* (1998), *K občianskej spoločnosti v slovenských národných aktivitách v rokoch 1780 – 1848* (2005), *Štefan Marko Daxner (politik a ideológ slovenského národného hnutia v 19. storočí)* (2007), *Česko-slovenské vzťahy v kontexte formovania slovenského národno-politického programu v rokoch 1840 – 1847* (2011).

Z oblasti etnicity publikovala odborné príspevky ako *Národný vývin na Spiši v 19. storočí* (1994), *K premenám slovenského etnika na moderný národ (1780 – 1848)* (2005) a z oblasti konfesionality, napr. *Evangelische Gebildete und die slowakische nationale Wiedergeburt bis 1848* (1996) a v knižnej práci *Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 3 príspevok pod názvom Dejiny ECAV na Slovensku od osvietenstva po cisársky patent* (2002).

Národnokultúrny život Slovákov, s presahom do polovice 20. storočia, priblížila v odborných príspevkoch v zborníkoch a periodikách, napr. *Osveta a zdravotníctvo v 19. storočí v národnoemancipačných snaženiach Slovákov* (1993), *Kultúrny rozvoj Slovenska v prvej polovici 17. storočia* (1995), *Štefan Moyzes und das Schulwesen in Banská Bystrica* (1997), *Osvetové a ľudovúchovné snahy slovenských vzdelancov v období národného obrodovania (1780 – 1848)* (2007), aj v knižnej publikácii *Veľká doba a jej dôsledky. Prešov v 20. rokoch 20. storočia v príspevku pod názvom Spoločensko-kultúrny život Prešova v 20. rokoch 20. storočia* (2012).

Pozornosť venuje regionálnym dejinám v odborných prácach v domácich aj zahraničných zborníkoch a periodikách, napr. *Gemersko-malohontskí rodáci na prešovskom kolégiu do konca 19. storočia* (1995), *K národnokultúrnym aktivitám Slovenskej spoločnosti na prešovskom kolégiu v 30. rokoch 19. storočia* (1998), *Profesori a učitelia na prešovskom kolégiu v prvej polovici 19. storočia* (2004), *Vplyv cirkvi na formovanie národného vedomia slovenských študentov na prešovskom evanjelickom kolégiu (prvá polovica 19. storočia)* (2008), *Az eperjesi evangélikus Kollegium a 19. század első felében. (A tolerancia és intolerancia kérdésehez)* (2007, 2009)), *K osobnostiam literárneho a spoločensko-osvetového života v Prešove v kontexte prelomových udalostí v roku 1918* (2010), tiež v knižných prácach *Dejiny prešovského kolégia v kontexte národnokultúrneho života Slovákov. Prvá polovica 19. storočia* (1999) a v spoluautorstve *Z dejín prešovského kolegiálneho gymnázia (1804 – 1918)* (2011).

Autorsky participovala na biografických slovníkoch *Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 1., 2.* (1997), *Osobnosti prešovského školstva... 1.* (2004), *2.* (2005) a *3.* (2006), *Osobnosti prešovského školstva z radov študentov... 1.* (2007), *2.* (2008) a *3.* (2009), *Prešovské kolegiálne gymnázium... 1* (2010) a *2* (2011). Publikovala ďalšie odborné práce o významných osobnostiach slovenského národného života v 19. storočí.

Zameranie publikačnej činnosti sa odrazilo aj v zapojení do dvadsiatky grantových úloh riešených na pôde FF, s výstupom v podobe viacerých monografických prác a desiatok odborných štúdií atď. V súčasnosti participuje na projekte APVV

Východné Slovensko v 19. a 20. storočí vo vzťahu centra a periférií, ev. č. 15-0036. Ocenením práce a publikačnej činnosti na pôde FF PU v Prešove boli dekanov Pamätný list za doterajšiu významnú publikačnú činnosť zo dňa 20. 6. 2012, Ďakovná listina za dlhoročnú prácu v prospech FF PU v Prešove zo dňa 5. 2. 2015 a Cena dekana za monografickú prácu Z histórie „Toryského kraja“ z 18. 6. 2018.

V pedagogickej činnosti zabezpečovala a zabezpečuje najmä výučbu slovenských dejín 1780 – 1918, dejín česko-slovenských vzťahov 1780 – 1848 a 1848 – 1918, problematiky slovenskej otázky v Uhorsku 1780 – 1918, slovenského národného hnutia a slovenskej politiky 1780 – 1918, slovanskej vzájomnosti v období slovenského národného obrodovania, dejín slovenskej spoločenskej kultúry a ďalších predmetov. Je členkou, resp. podpredsedníčkou alebo predsedníčkou komisií – napríklad pre habilitačné a inauguračné konanie, pre doktorandské štúdium, rigorózne skúšky, bakalárske a magisterské záverečné skúšky.

Bola a je členkou viacerých spoločností, napr. Slovenskej historickej spoločnosti SAV v Bratislave, Muzeálnej slovenskej spoločnosti Matice slovenskej v Martine, Historického odboru Matice slovenskej v Martine, členkou a podpredsedníčkou výboru Historickej spoločnosti kráľovského mesta Prešov a členkou redakčnej rady časopisu Dejiny – internetový časopis IH FF PU.

Výpočet aktivít a vydaných publikácií svedčí o mimoriadnom zanítení doc. PhDr. Libuše Frankovej, CSc., pre svoju prácu v historickom výskume novovekých a najnovších slovenských dejín a pre pedagogickú činnosť na pôde domovského IH FF PU v Prešove. Redakcia časopisu Dejiny jej želá ešte veľa ďalších úspechov a radostí ako v súkromnom, tak aj v profesionálnom živote.

Výber z personálnej bibliografie doc. PhDr. Libuše Frankovej, CSc.

- FRANKOVÁ, Libuša. *Dejiny prešovského kolégia v kontexte národnokultúrneho života Slovákov. Prvá polovica 19. storočia*. Prešov: ManaCon, 1999. 131 s. ISBN 80-85668-87-4.
- FRANKOVÁ, Libuša. K založeniu Tranoscia na stránkach Cirkevných listov. In *100 rokov Tranoscia. 100 rokov sme tu pre vás*. Zost. K. I. Dvořák. Liptovský Mikuláš: Tranoscus, 1998, s. 34-40. ISBN 80-7140-169.
- FRANKOVÁ, Libuša. *Slovenské národné obrodovanie (1780 – 1848). (Ideové podnety, ciele, špecifiká, periodizácia, národnoobrodenecké snahy)*. Prešov: Metodické centrum, 2000. 63 s. ISBN 80-8045-214-8.
- FRANKOVÁ, Libuša. Dejiny ACV na Slovensku od osvietenstva po cisársky patent. In UHORSKAI, Pavol, ALBERTY, Július, zodp. red. *Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry 3*. Liptovský Mikuláš: Tranoscus, 2002, s. 63-81. ISBN 80-7140-175-7.
- FRANKOVÁ, Libuša. *Slováci v novom veku národov (1780 – 1848)*. Prešov: Universum, 2006. 228 s. ISBN 80-89046-39-8.
- FRANKOVÁ, Libuša – JURČIŠINOVÁ, Nadežda. *Slovenské národné hnutie 1780 – 1918*. Prešov: FF Prešovskej univerzity v Prešove, 2008. 159 s. ISBN 978-80-8068-866-0.
- FRANKOVÁ, Libuša. *Ján Francisci-Rimavský (1822 – 1905). Politik a národovec, predstaviteľ vznikajúceho moderného slovenského meštianstva*. Prešov: CAV, 2010. 151 s. ISBN 978-80-89450-00-8.
- VASILOVÁ, Darina – FRANKOVÁ, Libuša. *Z dejín prešovského kolegiálneho gymnázia. (1804 – 1918)*. Prešov: Universum, 2011. 296 s. ISBN 978-80-555-0466-7.

- FRANKOVÁ, Libuša. Spoločensko-kultúrny život Prešova v 20. rokoch 20. storočia. In ŠVORC, Peter a kol. *Veľká doba a jej dôsledky. Prešov v 20. rokoch 20. storočia*. Prešov: FF PU v Prešove, 2012, s. 135-166. ISBN 978-80-555-0465-0.
- FRANKOVÁ, Libuša. *Z histórie „Toryského kraja“. Osobnosti slovenského národnokultúrneho života v historickom regióne Šariša, Spiša a Zemplína (19. storočie)*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2017. 247 s. ISBN 978-80-555-1861-9.
- FRANKOVÁ, Libuša. Ján Francisci-Rimavský v kontexte poľských politických vplyvov na slovenské elity do roku 1848. In ŠVORC, Peter, HARBULOVA, Lubica, CHLOSTA-SIKORSKA, Agnieszka (eds.). *Hranice a pohraničie. Ambivalentný charakter pohraničných území II*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2019, s. 121-132. ISBN 978-80-555-2233-3.
- FRANKOVÁ, Libuša. Kultúrny rozvoj Slovenska v prvej polovici 17. storočia. In *Historický obzor (český)*. Praha: NEPTUN DeskTop Publishing, v.o.s. Roč. 6, 1995, č. 5 – 6, s. 137-138.
- FRANKOVÁ, Libuša. Evangelische Gebildete und die slowakische nationale Wiedergeburt bis 1848. In *Die Reformation und ihre Wirkungsgeschichte in der Slowakei. Kirchen - und konfessionsgeschichtliche Beiträge*. Zost. Karl Schwarz, Peter Švorc. Wien: Evangelischer Presseverband, 1996, s. 137-152. ISBN 3-850-73-242
- FRANKOVÁ, Libuša. Štefan Moyzes und das Schulwesen in Banská Bystrica/Neusohl. In *Der Donauraum. Zeitschrift des Institutes für den Donauraum und Mitteleuropa*. 37. Jahrgang 1997/Heft 3, 1997, s. 22-29. ISSN 0012-5415.
- FRANKOVÁ, Libuša. Az eperjesi evangélikus Kollegium a 19. század első felében. (A tolerancia és intolerancia kérdéseihez.) / Prešovské kolégium v prvej polovici 19. storočia. (K otázkam tolerancie a intolerancie.) In *Történeti tanulmányok XV. Acta Universitatis Debreceniensis series Historica LIX*. Főszerkesztő / Šéfredaktor Velkey Ferenc. Debrecen, 2007 (2009), s. 193-208. ISSN 1217-4602.
- FRANKOVÁ, Libuša. Česko-slovenské vzťahy v kontexte formovania slovenského národno-politického programu v rokoch 1840 – 1847. In *Dejiny – internetový časopis Inštitútu histórie FF PU v Prešove / e-Journal of Institute of History, Faculty of Arts, University of Prešov in Prešov* [on-line]. Roč. 6, 2011, č. 2, s. 46-55. Dostupné na internete: <http://dejiny.unipo.sk/Dejiny_2_2011.pdf> ISSN 1337-0707.
- FRANKOVÁ, Libuša. Osvetové a ľudovýchovné snahy na východnom Slovensku v 19. storočí. (Osobnosť Karola Samuela Szeredayho) In DERFIŇÁK, Patrik, výk. red. *Annales historici Presovienses*. Roč. 13, 2013, č. 1, s. 63-71. Prešov: Inštitút histórie FF PU v Prešove. ISSN 1336-7528.
- FRANKOVÁ, Libuša. Čitateľský spolok poslucháčov práva a Mládežnícka knižnica na prešovskom evanjelickom kolégiu (druhá polovica 19. storočia). In DOMENOVÁ, Marcela. Ed. *Knižnice, knihovníctvo a knižná kultúra v minulosti, súčasnosti a budúcnosti*. Prešov: Štátna vedecká knižnica v Prešove, 2018, s. 92-103. ISBN 978-80-89614-58-5.